

א) [תוספתא פ"ב דתרומות ה"א ותוספתא תלה פ"ב היטן], ב) [תוספתא כלים ז"ק פ"א ה"ה], ג) [תלה פ"ד מ"א], ד) [נעיל ז:], ה) [נחונקלס לתא ק' וגם בתרגום יונתן וירושלמי לתא ק' ע"ש וע' גירסת הערוך בערך סמני], ו) דברי המוס' תמיה עין ריש קדושין, ועי' מהרש"א, (ו) ש"ך לע"ב, ח) ונע"ע תוספת ע"ו כ"א. ד"ה כינוש],

גליון הש"ם

גמ' ת"ד בשלשה ע' ע"ז דף כ"א ע"א מוס' ד"ה קסנר:

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה מיבעי להו לנסין וכו' לצד מורחו ארץ ישראל הוא דלא תימא: ב) ד"ה והמנוח וכו' כמיא מחוצה לארץ:

מוסף תוספות

א. כמו ת"ק. מוס' הלא"ש. ב. וכל ששופע ויורד מטורי אמנון ולפנים דהיינו לצד מזרח היו ארץ ישראל, ומטור"א ולחוץ דהיינו לצד מערב היו חו"ל. מוס' הלא"ש. ג. ואפי' עד אוקיינוס בדמוכח. מוס' הלא"ש. ד. ובשביעית. מוס' הלא"ש. ה. שאנו מתפללים כנגד מזרח. מוס' הלא"ש. ו. כדאמרי' 'הרב כריכס כבשוש עולי מצרים וכו'. מוס' הלא"ש. ז. עדיפא להון לענין עבדים מלענין גיטין. מוס' הלא"ש. ח. דעדיפא עכו לענין גיטין מלענין עבדים. מוס' הלא"ש וע"ש. ט. לא היה לו רשות לכבוש חוצה לארץ. מוס' ע"ז כ"א. ד"ה כינוש. י. כשכבש דוד את ארם נהרים וארם צובה אמר לו הקב"ה. מוס' ע"ז כ"א. ד"ה כינוש ובתוס' הלא"ש הביא את לשונו המלא של הספרי. י"א. ומכאן יצא לרבותינו המחלוקת בסוריא שקורין אותה כיבוש יחיד והטעם כי דוד כבש אותה ברצון נפשו שלא שאל באורים ותומים ולא נמלך בסנהדרין. רמב"ן על המורה סוף פרשת עקב.

העשויה לצרות. כלומר מפני שהיא מהלכת כל שעה: **דלא מפסיק אוירא**. בין ספינה לארץ אין שום אויר ומינא כארעא סמיכתא דמו: **רז נחמן בר יצחק אמר**. הנך ממנייתא דהמציא גט אי בנהרות דא"י: **כולי עלמא לא פליגי**. דכארץ ישראל נינהו ואע"ג דאין

העשויה לברוח אבל עציץ שאינו עשוי לברוח לא אי נמי עד כאן לא קאמרי רבנן התם אלא בספינה דלא מפסיק אוירא דמיא כי ארעא סמיכתא דמיא אבל עציץ דמפסיק אוירא לא רב נחמן בר יצחק אמר *בנהרות דארץ ישראל דכולי עלמא לא פליגי אלא כי פליגי בים הגדול דתניא ^אבאיזהו ארץ ואיזהו חוצה לארץ כל ששופע ויורד מטורי אמנון ולפנים ארץ ישראל מטורי אמנון ולחוץ חוצה לארץ הנסין ^בשבים רואין אותן כאילו חוט מתוח עליהם מטורי אמנון עד נחל מצרים מן החוט ולפנים א"י מן החוט ולחוץ חו"ל רבי יהודה אומר כל שכנגד ארץ ישראל הרי הוא כא"י שנאמר וַיִּגְבֹּלוּ יָם וְהָיָה לָכֶם הַיָּם הַגָּדוֹל וַיִּגְבֹּלוּ יָם וְהַנָּהָרִים שֶׁבְּצַדְדֵי רֹאשׁ אוֹתָן כֵּאלִילוֹ חוֹט מִתּוֹחַ עֲלֵיהֶם מִטּוֹרֵי אֲמֵנוֹן עַד נָחַל מִצְרַיִם מִן הַחוֹט וּלְפָנִים א"י מִן הַחוֹט וְעַד יָם אוֹקֵינוֹם וּלְפָנִים א"י מִן הַחוֹט וְלִחוּץ חו"ל ורבנן האי וגבול מאי עבדי ליה מיבעי ליה לנסין ורבי יהודה נסין לא צריכי קרא: ר"מ אומר עכו כא"י וכו': בעו מיניה מרבי חייא בר אבא המוכר עבדו לסוריא כמוכר בחו"ל דמי או לא אמר להו דתניתוה ר"מ אומר עכו כארץ ישראל לגיטין לגיטין אין לעבדים לא וב"ש סוריא דמרחקא טובא: ת"ר ^אבשלשה דרכים שוותה סוריא לארץ ישראל ובשלשה לחו"ל: סימן ע"ב ב"ר ר"ק: יעפרה טבא בחו"ל והמוכר עבדו לסוריא כמוכר בחו"ל והמביא גט מסוריא כמביא מחו"ל ובשלשה לא"י יחייבת במעשר ובשביעי' כא"י יהיהרצה ליכנס לה במהרה נכנס ^ההקונה שדה בסוריא

כקונה החר המערבו עד נחל מצרים שהרי כל מה שנתון מקצועות הללו ארץ ישראל היא ומן החוט ולפנים כו': ר' יהודה אומר. כל הים שכנגד אויר של ארץ ישראל ואפי' עד אוקיינוס למערב שהוא בסוף העולם הרי הוא כא"י שנאמר (שם) ים הגדול וגבול האי וגבול קרא יתירא הוא למימר דאף רוחב הים בכלל התחום: **והנסין שצדדין כו'**. כלומר ואם יש לנו לחלק בנסין לא לצד מערב יש חלוק אלא לצד כפון ולצד דרום שיש נסין צים מתפשטין לאורך הים לכפון ולדרום עד שמגיעין ומושכין חוץ מכנגד א"י ושם ראוי למתוח החוט ממזרח למערב ולהצדיל מה שכנגד אויר א"י ומה שכנגד אויר חוצה לארץ: ורואין כאילו חוט מתוח מקפלוריא. עיר היושבת בחודו של הר ההר בראש גבעה שהוא תחום כפוני: **ועד ים אוקיינוס**. שהוא בסוף העולם למערב ומנחל מצרים עד ים אוקיינוס: **מן החוט ולפנים**. לצד חצירו דהיינו לפנים כלומר בין שני החוטין הוו הנסין ארץ ישראל. והוא הדין למים ונסין דנקט משום דחורשין וזורעין בהם ומייצין במעשר ובשביעית. והנך תרתי מתנייתא דלעיל פליגי שנכתב הגט צים הגדול להלן מחוט המתוח מטורי

המביא גט פרק ראשון גיטין

ח.

כל ששופע ויורד מטורי אמנון. פי' בקונטרס מטורי אמנון ולפנים דהיינו לצד דרום ארץ ישראל ולחוץ לצד כפון חוצה לארץ וקשה לר"י דא"כ אמאי נקט רבי יהודה קפלוריא הוה ליה למימר רואין כאילו חוט מתוח מטורי אמנון עד אוקיינוס ^א כיון דתנא קמא נמי לציין גבול כפוני של ארץ ישראל קאתי ונראה לר"י דטורי אמנון משמעפ ויורד לצד מזרח ולצד מערב וחודו של הר הוא הגבול מערבי של ארץ ישראל ^ב והנסין שבים רואין כאילו חוט מתוח מטורי אמנון כלומר מחודו של הר עד נחל מצרים וקפלוריא לרבי יהודה אחי לציין נסין שצפון א"י ונראה שהכתוב דוחקו לרש"י לפרש כן דכתיב וזה יהיה לכם גבול כפון מן הים הגדול תתאו לכם הר ההר ^ג ומתרגמין הר ההר טורי אמנון אלמא הכתוב צ"ל לציין גבול כפוני ומינהו יכול להיות שההר תקוע בקרן כפונית מערבית אבל משפע ויורד לצד מזרח: **רבי יהודה אומר כל שכנגד ארץ ישראל ב'**. ^ג שאל רבינו פטר לר"ת בדיומן הזה היה להתמייצ לר' יהודה במעשר ^ד שאנו במערהב של ארץ ישראל ^ה והשיב דלא קיימא לן כרבי יהודה אבל קשה ובי ר' יהודה היה מכיר בכל ארץ ישראל שעד אוקיינוס שכולם היו בקיאיין לשמה או שעדים מצויין לקיימם שאין צריך לומר כפני נכתב לכך י"ל דלא כבשו הכל עולי צבל' אי נמי כדפירש בקונטרס דכל שכנגד ארץ ישראל היינו כל הים שכנגד ארץ ישראל דלא איירי ביצשה שעד אוקיינוס אלא בנסין שבים הגדול דווקא כדכתיב (יהושע א) עד ים הגדול מבוא השמש יהיה גבולכם וכתיב (שמות כג) ושמי את גבולך מים סוף ועד ים פלשתים וממזרח עד ההר פירוש ים סוף לצד דרום ים פלשתים לצד מערב מדבר למזרח נהר פרת לצד כפון ועוד י"ל שהיה יודע שהיו כולם בקיאיין לשמה לפי שהיה ידוע להם עד היכן ישראל עומדין ומשם ואילך לא היו ישראל עד סוף העולם כדאמרין בסוף מנחות (דף ק). מזור כלפי מערב ומקריטיגני כלפי מזרח אין מכירין לא ישראל ולא אציהם שבשמים: **המביא עבדו לסוריא מהו**. אין לומר דבגט פשיטא להו דהוי כחוצה לארץ כדחניא בסמוך ובעצד מיציעא להו דאם כן ^א הוי סבדתם איפכא ממה דפשיטא ליה לר' חייא בר אבא ^ב: **בשלשה דרכים שוותה סוריא ב'**. ^א נקט [שלשה] לשון זכר אע"ג דסוריא לשון נקבה משום דעבד וגט היו לשון זכר: **"ביבוש יחיד**. פי' בקונט' שלא היו לשם כל ישראל ביחד כמו כביוש יהושע וכבשוה לצורך כולם אבל דוד לא כבש אלא לצורכו אבל בספרי מפרש טעם אחר בסוף פרשת והיה עקב (י"ד) דמשמע לפי שלא היתה עדיין כל א"י כבושה ^ג כדאמר התם 'סמוך לפלטורא שלך לא הורשת פירוש יבוצי שהיה סמוך לירושלים ואתה הולך וכבש ארם נהרים וארם צובה ^ד אבל אחר שכל א"י כבושהו דריש התם מדכתיב (דברים י"א) כל מקום אשר תדרוך כף רגלכם וגו' שכל מה שהיו כובשים מחו"ל היה קדוש ואפילו יחיד ^ה:

בשדה אמןון עד נחל מצרים מאן דאמר כמיא ארץ ישראל רבי יהודה היא כארץ ישראל ואידך כרבנן: **מיבעי להו לנסין**. דמן החוט ולפנים לצד מזרחי ^א דלא תימא שפת הים הוא הגבול ואפי' במקום שהוא מתפשט ונכנס לתוך בין שני מקצועות התחומין: לא צריכי קרא. כיון שנתון התחומין הם: סוריא. היא ארם צובה וכבשה דוד והוסיפה על ארץ ישראל: **כמוכר בחוצה לארץ**. ומנן לקמן (דף מג.) המוכר עבדו לחוצה לארץ יא' לחירות דקנסין ללוקח משום דעבד שייך בצמזות ואסור לזאת מארץ לחוצה לארץ. סוריא לצפונה של ארץ ישראל להלן מעכו: לגיטין אין. משום דבקיאיין לשמה או שכיחי לקיימוי': **לעבדים לא**. דלאו מארץ ישראל היא: **עפרה עמא**. שגורו עליה. ואף על גב דסבירא ליה להאי תנא כיבוש יחיד שמיא כיבוש כדקמי חייבת במעשר אפילו הכי גזור עליה: **והמציא גט מסוריא**. לארץ ישראל כמיא ^א בחוצה לארץ דלא שכיחי שיירתא:

והרואה **ליכנס לה בטהרה נכנס**. מה שאין כן בארץ העמים. ולקמיה מפרש מאי היא:

הרואה **ליכנס לה בטהרה נכנס**. מה שאין כן בארץ העמים. ולקמיה מפרש מאי היא:

כקונה

עין משפט נר מצוה

לב א מיי פ"ו מהל' גירושין הלכה י':
לב ב מיי פ"א מהל' תרומות הלכה ז':
ג גמיי שם פ"ו מהל' גירושין הלכה י':
לד ד מיי פ"ח מהל' עבדים הל' ו סמג עשין פו טוש"ע י"ד סי' רסו סעיף פב:
לה ה מיי פ"א מהל' טומאת מת הל' ו:
לו ו מיי פ"ו מהל' גירושין הלכה י ופ"א מהלכות תרומות הל' ז ח:
לז ז מיי פ"א מהל' תרומות הל' ד והל' טו:
לח ח מיי פ"א מהל' טומאת מת הל' ו:

תורה אור השלם

א. וגבול ים ויהיה לכם הים הגדול וגבול זה ויהיה לכם גבול ים: במדבר לד ו